

Підсумки діяльності страхових компаній за 2014 рік

Ринок страхових послуг залишається найбільш капіталізованим серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 31.12.2014 становила 382, у тому числі СК "life"¹ – 57 компаній, СК "non-life" – 325 компаній, (станом на 31.12.2013 – 407 компаній, у тому числі СК "life" – 62 компанії, СК "non-life" – 345 компаній).

За 2014 рік частка валових страхових премій у відношенні до ВВП становила 1,7%, що на 0,3 в.п. менше в порівнянні з 2013 роком; частка чистих страхових премій у відношенні до ВВП за 2014 рік становила 1,2%, що на 0,3 в.п. менше в порівнянні з відповідним показником 2013 року.

У порівнянні з 2013 роком на 1 894,6 млн. грн. (6,6%) зменшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій² зменшився на 2 958,6 млн. грн. (13,7%). Зменшення валових страхових премій відбулося з таких видів страхування, як: страхування майна (зменшення валових страхових платежів на 563,9 млн. грн. (15,0%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (зменшення валових страхових платежів на 472,5 млн. грн. (17,0%)); страхування від нещасних випадків (зменшення валових страхових платежів на 468,0 млн. грн. (32,7%)); страхування відповідальності перед третіми особами (зменшення валових страхових платежів на 377,3 млн. грн. (20,8%)). Збільшились валові страхові премії з таких видів страхування: страхування фінансових ризиків (збільшення валових страхових платежів на 482,3 млн. грн. (12,5%)); страхування вантажів та багажу (збільшення валових страхових платежів на 318,6 млн. грн. (20,9%)); страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за додатковими договорами) "Зелена картка" (збільшення валових страхових платежів на 166,1 млн. грн. (38,8%)), медичне страхування (збільшення валових страхових платежів на 137,9 млн. грн. (9,3%)). Питома вага чистих страхових премій у валових страхових преміях за 2014 рік становила 69,5%, що на 5,7 в.п. менше в порівнянні з 2013 роком.

Обсяг валових страхових виплат/відшкодування у порівнянні з 2013 роком збільшився на 413,6 млн. грн. (8,9%), обсяг чистих страхових виплат збільшився на 326,4 млн. грн. (7,1%). У структурі чистих страхових виплат відбулися зміни в розрізі видів страхування, так збільшилась частка страхових виплат за такими видами страхування: страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (з 1,5% до 3,3%), страхування життя (з 3,3% до 4,9%), медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) (з 22,1% до 22,7%), страхування майна (з 3,0% до 3,5%). Водночас, частка чистих страхових виплат зі страхування фінансових ризиків значно скоротилася (з 2,0% до 0,9%) також зменшилась частка виплат зі страхування кредитів (з 2,2% до 1,2%).

¹ Скорочення: СК "Life" – страхові компанії, що здійснюють страхування життя, СК "non-Life" – страхові компанії, що здійснюють страхування видів, інших, ніж страхування життя.

² Чисті страхові премії (виплати) – розраховані як валові страхові премії (виплати) за мінусом частки страхових премій (виплат), які сплачуються перестраховикам-резидентам (компенсовані перестраховиками-резидентами).

Частка чистих страхових виплат з автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка") залишилась на рівні попереднього року (56,1%).

Рівень валових страхових виплат у порівнянні з аналогічним періодом 2013 року (16,2%) збільшився на 2,7 в.п. та становив 18,9%. Збільшення рівня валових страхових виплат пов'язане зі зменшенням надходжень валових страхових платежів (-6,6%) при збільшенні валових страхових виплат (+8,9%).

Високий рівень валових та чистих страхових виплат спостерігається з медичного страхування – 68,2% та 73,6%, за видами добровільного особистого страхування – 42,0% та 49,0%, з обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів – 37,6% та 39,0% відповідно.

Операції вихідного перестрахування за 2014 рік зросли на 11,0% з 8 744,8 млн. грн. до 9 704,2 млн. грн. На збільшення операцій вихідного перестрахування за 2014 рік вплинуло збільшення на 15,0% перестрахування в середині країни. При цьому, на 6,4% зменшилась операції з перестрахування із страховиками-нерезидентами.

Також, у порівнянні з аналогічним періодом 2013 року зросли такі показники, як загальні активи страховиків (5,8%) та активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів (6,9%).

Збільшення активів, визначених ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів, обумовлене в першу чергу збільшенням обсягів цінних паперів, що емітуються державою на 43,9% (з 2 355,4 млн. грн. до 3 390,0 млн. грн.), права вимог до перестраховиків на 27,3% (з 3 038,5 млн. грн. до 3 867,4 млн. грн.), грошових коштів на поточних рахунках на 27,7% (з 2 184,7 млн. грн. до 2 789,7 млн. грн.). При цьому, в активах страховиків зменшилися обсяги банківських вкладів (депозитів) на 2,8%.

Станом на 31.12.2014 показник загального обсягу сплачених статутних капіталів незначною мірою відхилився від аналогічного показника станом на аналогічну дату минулого року (станом на 31.12.2013 – 15 232,5 млн. грн., станом на 31.12.2014 – 15 120,9 млн. грн.).

Страхові резерви станом на 31.12.2014 зросли на 9,6% у порівнянні з аналогічною датою 2013 року. При цьому, технічні страхові резерви зменшились на 0,6%, а резерви зі страхування життя навпаки збільшилися на 38,0%.

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка

	2012	2013	2014	Темпи приросту	
				2013/ 2012	2014/ 2013
				%	%
Кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду, тис. одиниць					
Кількість договорів, крім договорів з обов'язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	35 204,8	87 328,5	35 975,7	148,1	-58,8
- зі страхувальниками-фізичними особами	29 782,3	80 345,0	32 699,4	169,8	-59,3
Кількість договорів з обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	142 952,0	97 952,0	98 737,5	-31,5	0,8
Страхова діяльність, млн. грн.					
Валові страхові премії, у тому числі:	21 508,2	28 661,9	26 767,3	33,3	-6,6
зі страхування життя	1 809,5	2 476,7	2 159,8	36,9	-12,8
Валові страхові виплати, у тому числі:	5 151,0	4 651,8	5 065,4	-9,7	8,9
зі страхування життя	82,1	149,2	239,2	81,7	60,3
Рівень валових виплат, %	23,9%	16,2%	18,9%	-	-
Чисті страхові премії	20 277,5	21 551,4	18 592,8	6,3	-13,7
Чисті страхові виплати	4 970,0	4 566,6	4 893,0	-8,1	7,1
Рівень чистих виплат, %	24,5%	21,2%	26,3%	-	-
Перестраховування, млн. грн.					
Сплачено на перестраховування, у тому числі:	2 522,8	8 744,8	9 704,2	246,6	11,0
- перестраховикам-резидентам	1 230,8	7 110,4	8 173,7	477,7	15,0
- перестраховикам-нерезидентам	1 292,0	1 634,4	1 530,5	26,5	-6,4
Виплати, компенсовані перестраховиками, у тому числі:	537,8	486,7	640,9	-9,5	31,7
- перестраховиками-резидентами	181,1	85,2	172,4	-53	102,3
- перестраховиками-нерезидентами	356,7	401,5	468,5	12,6	16,7
Отримані страхові премії від перестраховувальників-нерезидентів	275,4*	324,0	12,9	17,6	-96,0
Виплати, компенсовані перестраховувальникам-нерезидентам	15,9*	27,4	9,9	72,3	-63,9
Страхові резерви, млн. грн.					
Обсяг сформованих страхових резервів	12 577,6	14 435,7	15 828,0	14,8	9,6
- резерви зі страхування життя	3 222,6	3 845,8	5 306,0	19,3	38,0
- технічні резерви	9 355,0	10 589,9	10 522,0	13,2	-0,6
Активи страховиків та статутний капітал, млн. грн.					
Загальні активи страховиків (згідно з формою 1 (П(С)БО 2))	56 224,7	66 387,5	70 261,2	18,1	5,8
Активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів	48 831,5	37 914,0	40 530,1	-22,4	6,9
Обсяг сплачених статутних капіталів	14 579,0	15 232,5	15 120,9	4,5	-0,7

*Показник перераховано у 2013 році

Кількість страхових компаній

Кількість страхових компаній (СК) станом на 31.12.2014 становила 382, з яких 57 СК зі страхування життя (СК "Life") та 325 СК, що здійснювали види страхування, інші, ніж страхування життя (СК "non-Life"). За 2014 рік кількість страхових компаній зменшилася на 25 СК.

Таблиця 2

Кількість страхових компаній у 2012 – 2014 рр.

Кількість страхових компаній	Станом на 31.12.2012	Станом на 31.12.2013	Зміни у 2014 році		Станом на 31.12.2014
			внесено інформацію	виключено інформацію	
Загальна кількість	414	407	10	35	382
в т.ч. СК "non-Life"	352	345	9	29	325
в т.ч. СК "Life"	62	62	1	6	57

Страхові премії

Валові страхові премії, отримані страховиками при страхуванні та перестраховуванні ризиків від страхувальників та перестраховальників за 2014 рік, становили **26 767,3 млн. грн.**, з яких:

9 519,9 млн. грн. (35,6%), що надійшли від фізичних осіб;

17 247,4 млн. грн. (64,4%), що надійшли від юридичних осіб.

За 2013 рік загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками, становила 28 661,9 млн. грн., з яких:

10 267,5 млн. грн. (35,8%), що надійшли від фізичних осіб;

18 394,4 млн. грн. (64,2%), що надійшли від юридичних осіб.

За 12 місяців 2014 року сума отриманих страховиками валових премій з видів страхування, інших, ніж страхування життя становила **24 607,5 млн. грн.** (або 91,9% від загальної суми страхових премій), а зі страхування життя – **2 159,8 млн. грн.** (або 8,1% від загальної суми страхових премій).

Чисті страхові премії за 2014 рік становили **18 592,8 млн. грн.**, що становить 69,5% від валових страхових премій. Чисті страхові премії за 2013 рік становили 21 551,4 млн. грн.

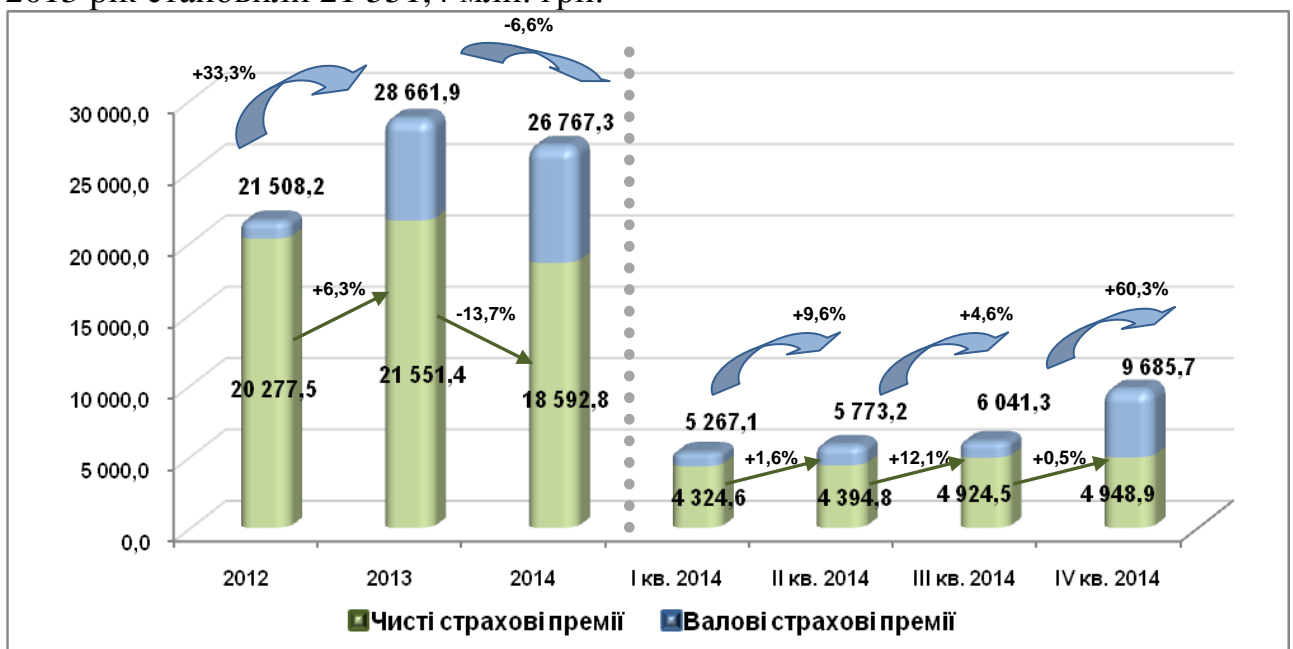

Рис. 1. Динаміка страхових премій за 2012 – 2014 рр. (млн. грн.)

Обсяги валових страхових премій за 2014 рік зменшилися порівняно з 2013 роком на 6,6%, з 2012 роком зросли на 24,5%. Найбільший спад валових страхових премій відбувся у I кварталі 2014 року на 27,8% порівняно з IV кварталом 2013 року (довідково: у IV кварталі 2013 року валові страхові премії становили 7 296,9 млн. грн.).

Чисті страхові премії зменшилися на 13,7% порівняно з 2013 роком, та на 8,3% порівняно з 2012 роком.

Концентрація страхового ринку за надходженнями валових страхових премій станом на 31.12.2014 представлена в таблиці 3.

Таблиця 3

Концентрація страхового ринку за 2014 рік

Перші (Тор)	страхування "Life"		страхування "non-Life"		
	Надходження премій (млн. грн.)	Частка на ринку, %	Надходження премій (млн. грн.)	Частка на ринку, %	Кількість СК, які більше 50% страхових премій отримали від перестраховальників
Тор 3	967,2	44,8	3 841,9	15,6	2
Тор 10	1 970,8	91,2	8 607,3	35,0	3
Тор 20	2 132,4	98,7	13 243,5	53,8	4
Тор 50	2 159,8	100,0	19 401,6	78,8	7
Тор 100	X	x	22 981,1	93,4	11
Тор 200	X	x	24 482,1	99,5	14
Всього по ринку	2 159,8	100,0	24 607,5	100,0	25

Можна констатувати, що незважаючи на значну кількість компаній, фактично на страховому ринку основну частку валових страхових премій – 99,5% – акумулюють 200 СК "non-Life" (61,5% всіх СК "non-Life") та 98,7% – 20 СК "Life" (35,1% всіх СК "Life").

По ринку страхування життя Індекс Герфіндаля – Гіршмана (ННІ) склав 1042,55 (у 2013 році – 1222,15), по ринку ризикових видів страхування становив 206,72 (у 2013 році – 188,92). В цілому по страховому ринку індекс Герфіндаля – Гіршмана склав 181,49 (у 2013 році – 166,81).

Дані свідчать, що на ринку видів страхування інших, ніж страхування життя, спостерігається значний рівень конкуренції (ННІ в 5 разів менше 1000), в той час як на ринку страхування життя наявна помірна монополізація.

Страхові премії за видами страхування за 2013–2014 рр. (обсяги, структура та темпи приросту) наведено в таблиці 4 та на рис. 2, 3, 4.

Таблиця 4

Страхові премії за видами страхування за 2013 – 2014 рр. (обсяги, структура та темпи приросту)

Види страхування	Страхові премії, млн грн				Структура страхових премій				Темпи приросту страхових премій	
	Валові		Чисті		Структура валових страхових премій		Структура чистих страхових премій		валових премій	чистих премій
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2014/2013	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Страхування життя	2 476,7	2 159,8	2 476,5	2 159,7	8,6%	8,1%	11,5%	11,6%	-12,8%	-12,8%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	26 185,1	24 607,5	19 074,9	16 433,1	91,4%	91,9%	88,5%	88,4%	-6,0%	-13,8%
Добровільне особисте страхування	3 627,1	3 229,0	3 082,0	2 767,7	12,7%	12,1%	14,3%	14,9%	-11,0%	-10,2%
Добровільне майнове страхування	16 961,3	15 960,6	11 488,8	9 345,7	59,2%	59,6%	53,3%	50,3%	-5,9%	-18,7%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	3 857,6	4 339,9	2 401,3	2 019,1	13,5%	16,2%	11,1%	10,9%	12,5%	-15,9%
Добровільне страхування відповідальності	1 933,5	1 582,4	1 132,4	786,6	6,7%	5,9%	5,3%	4,2%	-18,2%	-30,5%
Недержавне обов'язкове страхування	3 663,2	3 835,5	3 371,7	3 533,1	12,8%	14,3%	15,6%	19,0%	4,7%	4,8%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	2 934,1	3 149,3	2 711,8	2 887,7	10,2%	11,8%	12,6%	15,5%	7,3%	6,5%
Державне обов'язкове страхування	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ВСЬОГО (всі види страхування)	28 661,8	26 767,3	21 551,4	18 592,8	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	-6,6%	-13,7%

Рис. 2. Структура валових страхових премій станом на 31.12.2013 та 31.12.2014

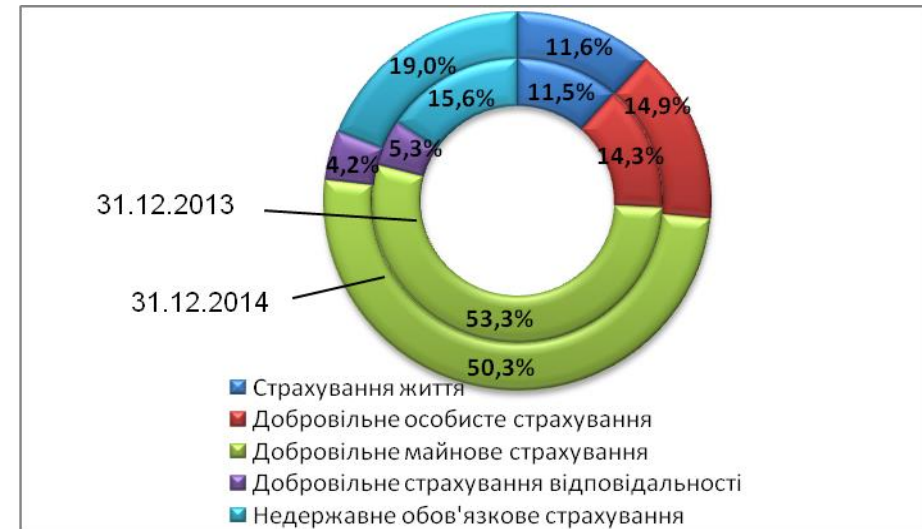

Рис. 3. Структура чистих страхових премій станом на 31.12.2013 та 31.12.2014

Структура валових та чистих страхових премій за 2013-2014 рр. представлена в таблиці 5.

Таблиця 5

Структура валових та чистих страхових премій за 2013-2014 рр.

Види страхування	Страхові премії		Страхові премії		Темпи приросту страхових премій	
	Валові	Чисті	Валові	Чисті	валових премій	чистих премій
	2013		2014		2014/2013	
	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	%	%
Автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка")	6 669,3	5 982,2	6 560,0	5 947,5	-1,6	-0,6
Страховання майна	3 769,2	2 489,7	3 205,3	2 045,1	-15,0	-17,9
Страховання фінансових ризиків	3 857,6	2 401,3	4 339,9	2 019,1	12,5	-15,9
Страховання від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	2 780,4	1 649,3	2 307,9	1 250,4	-17,0	-24,2
Страховання життя	2 476,7	2 476,5	2 159,8	2 159,7	-12,8	-12,8
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	1 487,5	1 395,7	1 625,4	1 507,1	9,3	8,0
Страховання вантажів та багажу	1 523,4	965,7	1 842,0	860,4	20,9	-10,9
Страховання відповідальності перед третіми особами	1 817,2	1 033,9	1 439,9	671,7	-20,8	-35,0
Страховання від нещасних випадків	1 431,3	990,9	963,3	638,0	-32,7	-35,6
Страховання кредитів	1 026,0	684,0	684,7	388,2	-33,3	-43,2
Страховання медичних витрат	334,7	323,4	332,1	321,7	-0,8	-0,5
Авіаційне страхування	238,9	223,6	276,7	265,8	15,8	18,9
Страховання від нещасних випадків на транспорті	174,5	154,3	120,9	109,2	-30,7	-29,2
Інші види страхування	1 075,1	780,9	909,4	408,9	-15,4	-47,6
Всього	28 661,8	21 551,4	26 767,3	18 592,8	-6,6	-13,7

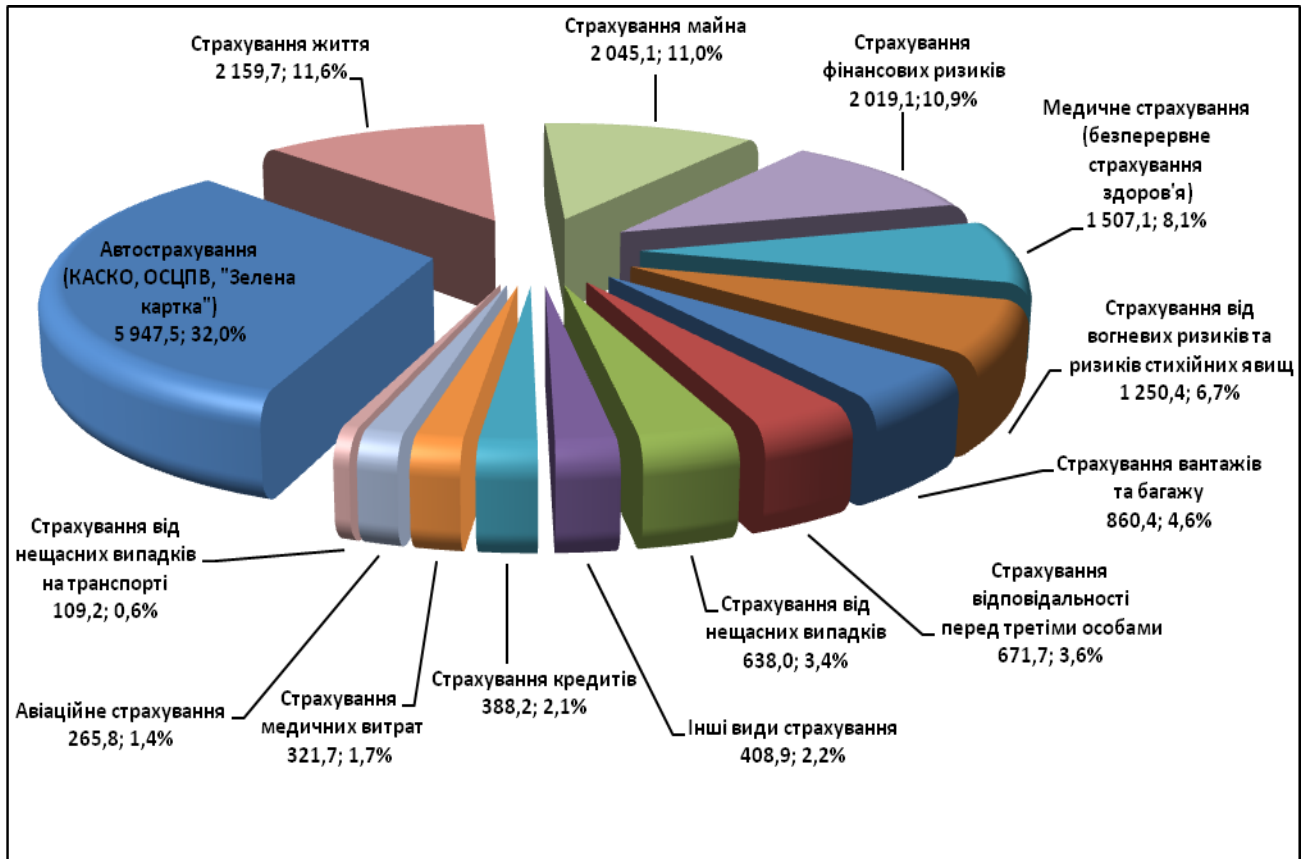

Рис. 4. Структура чистих страхових премій за видами страхування станом на 31.12.2014 (млн. грн.)

У структурі страхових премій за мінусом частки страхових премій, сплачених перестраховикам-резидентам, за видами страхування станом на 31.12.2014 найбільша питома вага належить таким видам страхування, як: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») – 5 947,5 млн. грн. (або 32,0%) (станом на 31.12.2013 даний показник становив 5 982,2 млн. грн. (або 27,8%)); страхування життя – 2 159,7 млн. грн. (або 11,6%) (станом на 31.12.2013 – 2 476,5 млн. грн. (або 11,5%)); страхування майна 2 045,1 млн. грн. (11,0%) (станом на 31.12.2013 даний показник становив 2 489,7 млн. грн. (або 11,6%)); страхування фінансових ризиків – 2 019,1 млн. грн. (або 10,9%) (станом на 31.12.2013 – 2 401,3 млн. грн. (або 11,1%)); медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) – 1 507,1 млн. грн. (або 8,1%) (станом на 31.12.2013 – 1 395,7 млн. грн. (або 6,5%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ – 1 250,4 млн. грн. (або 6,7%) (станом на 31.12.2013 – 1 649,3 млн. грн. (або 7,7%)), страхування вантажів та багажу – 860,4 млн. грн. (або 4,6%) (станом на 31.12.2013 – 965,7 млн. грн. (або 4,5%)).

Перерозподіл у структурі чистих страхових премій станом на 31.12.2014 порівняно з кінцем 2013 року відбувся на користь таких важливих соціальних секторів страхування, як: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») (з 27,8,0% до 32,0%), медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) (з 6,5% до 8,1%), страхування життя (з 11,5% до 11,6%). При цьому, у структурі чистих страхових премій відбулося зменшення з таких видів страхування:

страхування відповідальності перед третіми особами (з 4,8% до 3,6%), страхування від нещасних випадків (з 4,6% до 3,4%), страхування кредитів (з 3,2% до 2,1%), страхування майна (з 11,6% до 11,0%).

Страхові виплати/відшкодування

Розмір валових страхових виплат за 2014 рік становив **5 065,4 млн. грн.**, у тому числі з видів страхування, інших, ніж страхування життя – **4 826,2 млн. грн.** (або 95,3%), зі страхування життя – **239,2 млн. грн.** (або 4,7%).

Валові страхові виплати за 2014 рік збільшилися на 8,9% порівняно з 2013 роком, чисті страхові виплати збільшилися на 7,1% і становили 4 893,0 млн грн.

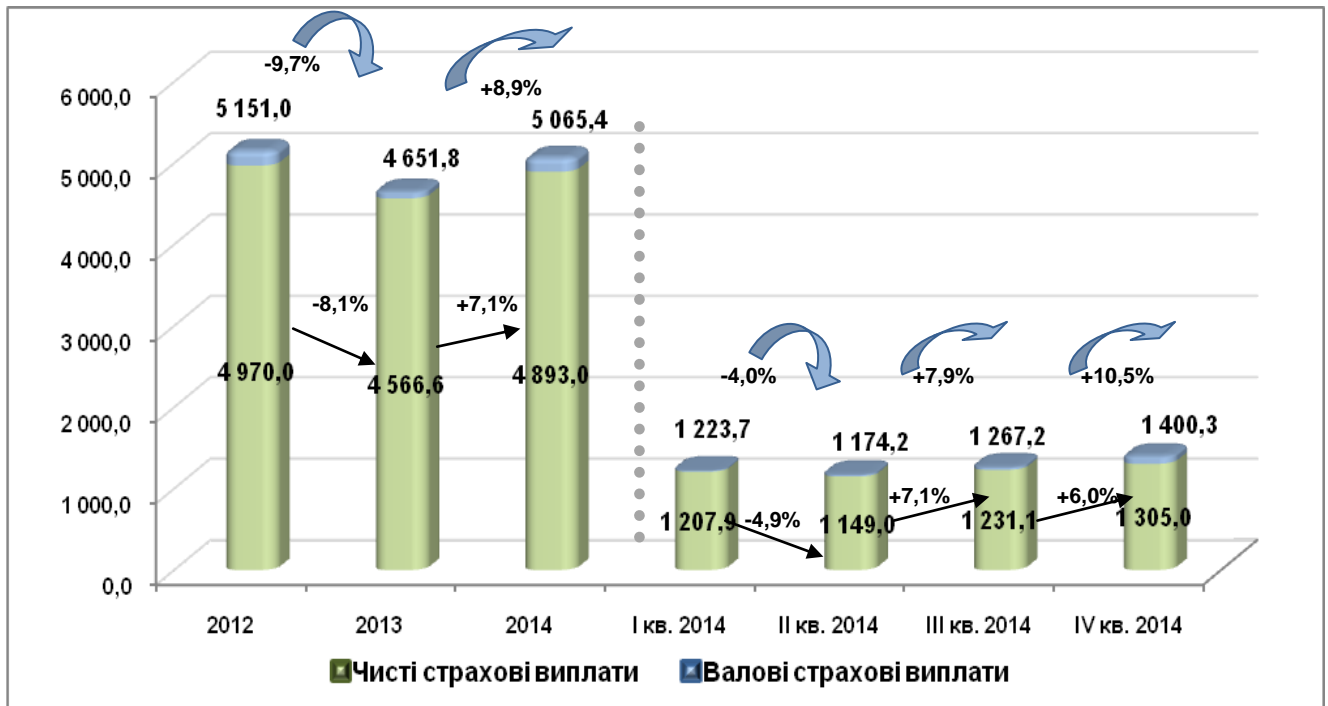

Рис. 5. Динаміка страхових виплат за 2012 – 2014 рр. (млн. грн.)

Страхові виплати в розрізі видів страхування за 2013 – 2014 рр. (обсяги, структура та темпи приросту) наведено в таблиці 6 та на рис. 6, 7, 8.

Структура валових та чистих страхових виплат за 2013-2014 рр. представлена в таблиці 7.

Таблиця 6

Страхові виплати за видами страхування за 2013– 2014 рр. (обсяги, структура та темпи приросту)

Види страхування	Страхові виплати, млн. грн.				Структура страхових виплат				Темпи приросту страхових виплат	
	Валові		Чисті		Структура валових виплат		Структура чистих виплат		Валових виплат	Чистих виплат
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013/2014	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Страхування життя	149,2	239,2	149,2	239,2	3,2%	4,7%	3,3%	4,9%	60,3%	60,3%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	4 502,6	4 826,2	4 417,4	4 653,8	96,8%	95,3%	96,7%	95,1%	7,2%	5,4%
Добровільне особисте страхування	1 253,4	1 356,7	1 251,9	1 355,4	26,9%	26,8%	27,4%	27,7%	8,2%	8,3%
Добровільне майнове страхування	2 061,4	2 205,0	1 995,0	2 092,8	44,3%	43,5%	43,7%	42,8%	7,0%	4,9%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	119,3	46,9	89,3	41,6	2,6%	0,9%	2,0%	0,9%	-60,7%	-53,4%
Добровільне страхування відповідальності	41,6	56,6	41,5	56,4	0,9%	1,1%	0,9%	1,2%	36,1%	35,9%
Недержавне обов'язкове страхування	1 145,7	1 207,9	1 128,5	1 149,2	24,6%	23,8%	24,7%	23,5%	5,4%	1,8%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	1 061,6	1 184,7	1 045,2	1 126,7	22,8%	23,4%	22,9%	23,0%	11,6%	7,8%
Державне обов'язкове страхування	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	-100,0%	-100,0%
ВСЬОГО (всі види страхування)	4 651,8	5 065,4	4 566,6	4 893,0	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	8,9%	7,1%

Рис. 6. Структура валових страхових виплат станом на 31.12.2013 та 31.12.2014

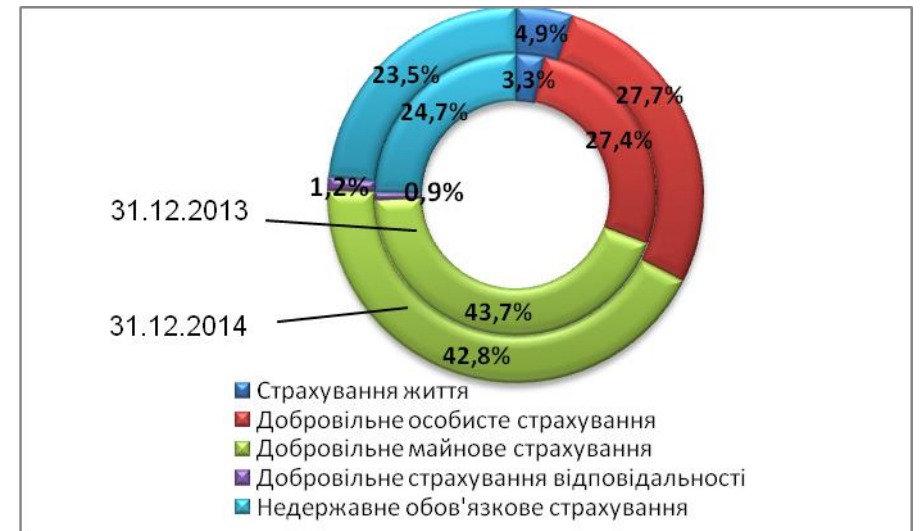

Рис. 7. Структура чистих страхових виплат станом на 31.12.2013 та 31.12.2014

Структура валових та чистих страхових виплат за 2013-2014 рр.

Види страхування	Страхові виплати				Темпи приросту страхових виплат	
	Валові	Чисті	Валові	Чисті	валових виплат	чистих виплат
	2013		2014		2014/2013	
	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	%	%
Автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка")	2 609,1	2 559,6	2 873,9	2 744,1	10,1	7,2
Страхування фінансових ризиків	119,3	89,3	46,9	41,6	-60,7	-53,4
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	1 010,4	1 010,1	1 108,6	1 108,5	9,7	9,7
Страхування кредитів	98,8	98,8	60,0	60,0	-39,3	-39,3
Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	69,9	69,1	192,9	161,7	176,0	134,0
Страхування майна	138,6	137,6	176,4	172,5	27,3	25,4
Страхування медичних витрат	102,4	101,3	112,1	111,1	9,5	9,7
Страхування життя	149,2	149,2	239,2	239,2	60,3	60,3
Інші види страхування	354,1	351,6	255,6	254,3	-27,8	-27,7
Всього	4 651,8	4 566,6	5 065,4	4 893,0	8,9	7,1

Зростання обсягів чистих страхових виплат за 2014 рік мало місце у всіх основних системоутворюючих видах страхування, водночас, виплати у страхуванні фінансових ризиків та страхуванні кредитів зменшилися на 53,4% та 39,3% відповідно.

Структуру страхових виплат (відшкодувань) за мінусом частки страхових виплат, компенсованих перестраховиками-резидентами, за видами страхування за 2014 рік зображено на рис. 8.

У структурі чистих страхових виплат станом на 31.12.2014 найбільша питома вага страхових виплат припадає на такі види страхування, як: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») – 2 744,1 млн. грн. (або 56,1%) (станом на 31.12.2013 даний показник становив 2 559,6 млн. грн. (або 56,1%)); частка медичного страхування (безперервне страхування здоров'я) становить 1 108,5 млн. грн. (або 22,7%) (станом на 31.12.2013 – 1 010,1 млн. грн. (або 22,1%)); страхування життя – 239,2 млн. грн. (або 4,9%) (станом на 31.12.2013 – 149,2 млн. грн. (або 3,3%)); страхування майна – 172,5 млн. грн. (або 3,5%) (станом на 31.12.2013 – 137,6 млн. грн. (або 3,0%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ – 161,7 млн. грн. (або 3,3%) (станом на 31.12.2013 – 69,1 млн грн (або 1,5%)).

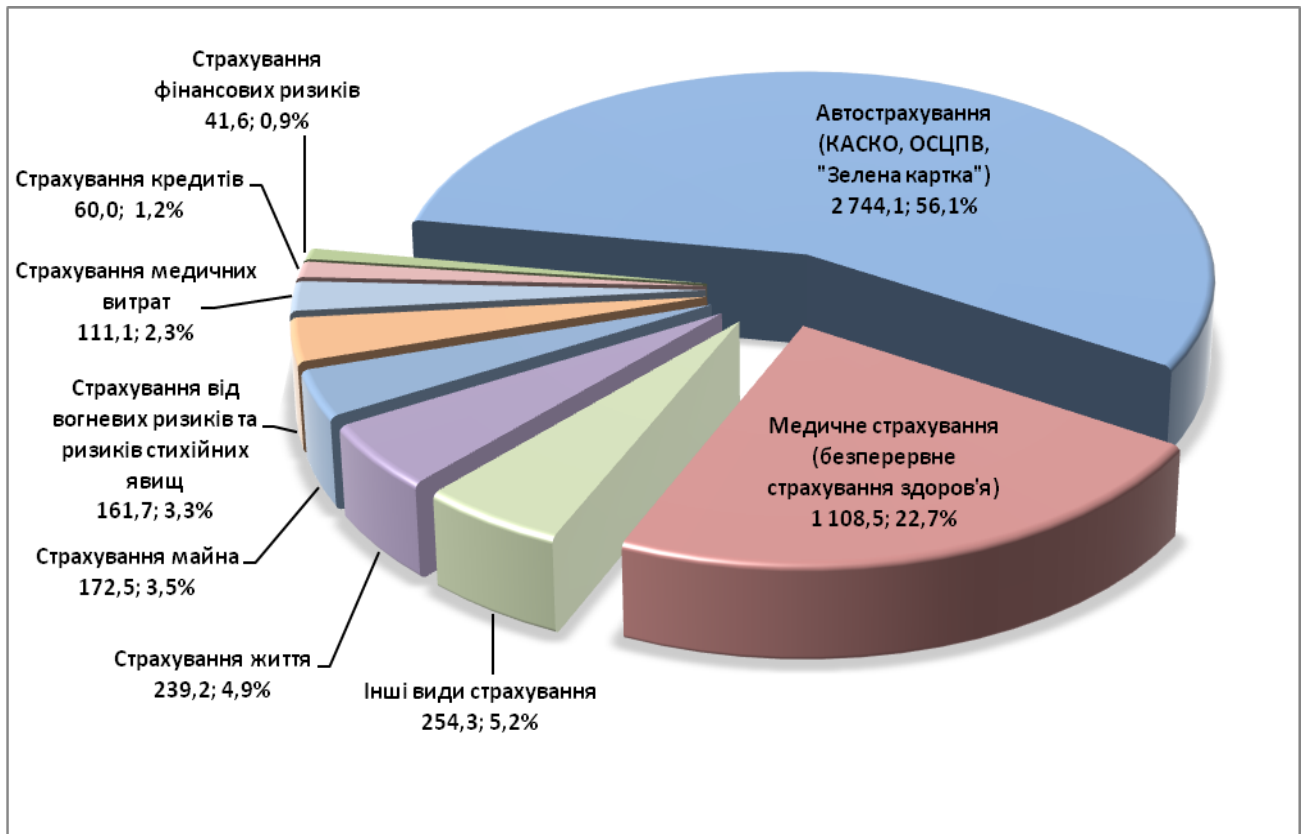

Рис. 8. Структура чистих страхових виплат за видами страхування станом на 31.12.2014

У структурі чистих страхових виплат станом на 31.12.2014 найбільша питома вага страхових виплат припадає на такі види страхування, як: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») – 2 744,1 млн. грн. (або 56,1%) (станом на 31.12.2013 даний показник становив 2 559,6 млн. грн. (або 56,1%)); медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) – 1 108,5 млн. грн. (або 22,7%) (станом на 31.12.2013 даний показник становив 1 010,1 млн. грн. (або 22,1%)); страхування життя 239,2 млн. грн. (або 4,9%) (станом на 31.12.2013 даний показник становив 149,2 млн. грн. (3,3%)).

Рівень страхових виплат за видами страхування

Рівень валових страхових виплат (відношення валових страхових виплат до валових страхових премій) станом на 31.12.2014 становив 18,9% (таблиця 8). Збільшення рівня валових страхових виплат на 2,7 в. п. у порівнянні з попереднім роком пов'язане зі зменшенням надходжень валових страхових платежів (-6,6%) при збільшенні валових страхових виплат (+8,9%).

Високий рівень валових страхових виплат (більше за загальний по ринку) спостерігався за такими видами страхування: з медичного страхування – 68,2% (станом на 31.12.2013 – 67,9%), добровільне особисте страхування – 42,0% (станом на 31.12.2013 – 34,6%), обов'язкове страхування цивільної

відповідальності власників транспортних засобів – 37,6% (станом на 31.12.2013 – 36,2%), недержавне обов’язкове страхування – 31,5% (станом на 31.12.2013 – 31,3%).

Таблиця 8

Рівень страхових виплат за видами страхування

Види страхування	Рівень страхових виплат			
	валових виплат		чистих виплат	
	Станом на 31.12.2013	Станом на 31.12.2014	Станом на 31.12.2013	Станом на 31.12.2014
Страхування життя	6,0%	11,1%	6,0%	11,1%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	17,2%	19,6%	23,2%	28,3%
Добровільне особисте страхування	34,6%	42,0%	40,6%	49,0%
Добровільне майнове страхування	12,2%	13,8%	17,4%	22,4%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	3,1%	1,1%	3,7%	2,1%
Добровільне страхування відповідальності	2,2%	3,6%	3,7%	7,2%
Недержавне обов'язкове страхування	31,3%	31,5%	33,5%	32,5%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	36,2%	37,6%	38,5%	39,0%
ВСЬОГО (всі види страхування)	16,2%	18,9%	21,2%	26,3%

Рівень чистих страхових виплат (відношення чистих страхових виплат до чистих страхових премій) станом на 31.12.2014 становив 26,3% (станом на 31.12.2013 – 21,2%). Високий рівень чистих страхових виплат станом на 31.12.2014 спостерігався з медичного страхування – 73,6% (станом на 31.12.2013 – 72,4%), за видами добровільного особистого страхування – 49,0%, з недержавного обов’язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів – 39,0%, а також з недержавного обов’язкового страхування – 32,5%.

Рівень чистих страхових виплат та чисті страхові виплати за видами страхування за 2014 рік у порівнянні з 2013 роком наведено в таблиці 9.

**Рівень чистих страхових виплат та чисті страхові виплати за
видами страхування за 2013–2014 рр.**

Види страхування	Чисті страхові виплати		Рівень чистих страхових виплат	
	2013 (млн. грн.)	2014 (млн. грн.)	Станом на 31.12.2013	Станом на 31.12.2014
1	2	3	4	5
Страхування наземного транспорту ("КАСКО")	1 514,4	1617,5	46,3%	52,9%
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	1 010,1	1108,5	72,4%	73,6%
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів (ОСЦПВ)	960,8	987,4	40,5%	41,1%
Страхування життя	149,2	239,2	6,0%	11,1%
Страхування майна	137,6	172,5	5,5%	8,4%
Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	69,1	161,7	4,2%	12,9%
Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів (за додатковими договорами) "Зелена картка"	84,4	139,2	25,1%	28,8%
Страхування медичних витрат	101,3	111,1	31,3%	34,5%
Страхування здоров'я на випадок хвороби	66,5	68,4	17,9%	22,7%
Страхування кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту)	98,8	60	14,4%	15,5%
Страхування фінансових ризиків	89,3	41,6	3,7%	2,1%
Страхування вантажів та багажу	67,3	30,4	7,0%	3,5%
Авіаційне страхування	22,7	9,8	10,2%	3,7%
Інші види страхування	195,1	145,7	7,5%	9,5%

Так, рівень чистих страхових виплат із страхування наземного транспорту (КАСКО) станом на 31.12.2014 збільшився на 6,6 в.п. до рівня 52,9%; рівень чистих страхових виплат із страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ станом на 31.12.2014 збільшився на 8,7 в.п. до рівня 12,9%; рівень чистих страхових виплат із страхування життя станом на 31.12.2014 збільшився на 5,1 в.п. до рівня 11,1%; рівень чистих страхових виплат із страхування вантажів та багажу станом на 31.12.2014 зменшився на 3,5 в. п. до рівня 3,5% у порівнянні з відповідним показником попереднього року. Традиційно високим залишається рівень чистих виплат з медичного страхування (73,6%).

Страховання фізичних осіб

Від страховальників-фізичних осіб за 2014 рік надійшло **9 519,9 млн. грн.** валових страхових премій, що на 7,3% менше, ніж за 2013 рік. За результатами 2014 року продовжується тенденція щодо збільшення обсягу страхових виплат фізичним особам.

Структура валових страхових премій, які надійшли від фізичних осіб за 2014 рік:

7 479,5 млн. грн. – за видами страхування, іншими, ніж страхування життя (на 5,7% менше, ніж за 2013 рік);

2 040,4 млн. грн. – за видом страхування життя (на 12,7% менше, ніж за 2013 рік).

Страхові виплати страховальникам-фізичним особам за 2014 рік становили **2 862,6 млн. грн.** (56,5% від загальних валових виплат), що на 8,5% більше, ніж за відповідний період 2013 року.

Рівень страхових виплат фізичним особам (відношення страхових виплат до страхових премій) станом на 31.12.2013 становив 30,1%, що на 4,4 в. п. більше порівняно зі станом на 31.12.2012 (див. рис. 9).

Рис. 9. Динаміка страхових платежів, виплат та рівня страхових виплат у секторі страхування фізичних осіб за 2012 – 2014 рр.(млн. грн.)

Структура страхових платежів та страхових виплат при страхуванні фізичних осіб станом на 31.12.2014 має такий вигляд:

– від страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) надійшло **2 059,8 млн. грн.**, що на 69,7 млн. грн. (або на 3,5%) більше в порівнянні з відповідною датою 2013 року; **20,9%** всіх страхових премій від громадян становили премії від страхування наземного транспорту (КАСКО) – **1 986,8 млн. грн.**, що на 348,3 млн. грн. (або

на 14,9%) менше в порівнянні з відповідною датою 2013 року; від страхування життя надійшло **2 040,4 млн. грн.** (або **21,4%** всіх страхових премій від громадян), що на 297,0 млн. грн. (або на 12,7%) менше в порівнянні з відповідною датою 2013 року; від медичного страхування (безперервне страхування здоров'я) – **809,1 млн. грн.** (або **8,5%** всіх страхових премій від громадян), що на 95,8 млн. грн. (або на 13,4%) більше в порівнянні з відповідною датою 2013 року; від страхування від нещасних випадків – **608,9 млн. грн.** (або **6,4%** всіх страхових премій від громадян), що на 294,8 млн. грн. (або на 32,6%) менше в порівнянні з відповідною датою 2013 року;

– основна частина страхових виплат (34,9%) здійснена за договорами страхування наземного транспорту (КАСКО) – **1 000,1 млн. грн.**, що на 17,2 млн. грн. (або на 1,7%) більше в порівнянні з відповідною датою 2013 року; **27,1%** страхових виплат здійснено за договорами страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) і становить **774,7 млн. грн.**, що на 43,1 млн. грн. (або на 5,9%) більше в порівнянні з відповідною датою 2013 року; за медичним страхуванням фізичним особам було виплачено **576,5 млн. грн.** (або **20,1%** від загального розміру страхових виплат/відшкодувань страхувальникам-фізичним особам), що на 32,5 млн. грн. (або на 6,0%) більше в порівнянні з відповідною датою 2013 року.

Рівень страхових виплат за договорами страхування наземного транспорту (КАСКО), укладеними зі страхувальниками – фізичними особами, станом на 31.12.2014 становив 50,3%, за договорами страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – 37,6%, за медичним страхуванням – 71,3%.

Кількість укладених договорів страхування з фізичними особами за підсумками 2014 року зазнала, зокрема, таких змін:

– кількість укладених договорів страхування обов'язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті збільшилася на 6 971,4 тис. одиниць (до 91 326,5 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на 31.12.2013;

– кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків зменшилася на 21 143,9 тис. одиниць (до 10 008,6 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на 31.12.2013;

– кількість укладених договорів страхування медичних витрат зменшилася на 18 310,6 тис. одиниць (до 2 091,4 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на 31.12.2013;

– кількість укладених договорів страхування життя збільшилася на 124,2 тис. одиниць (до 481,0 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на 31.12.2013;

– кількість укладених договорів страхування майна зменшилася на 3 186,4 тис. одиниць (до 3 231,0 тис. одиниць), у порівнянні з відповідним показником станом на 31.12.2013.

Основні показники автострахування

Динаміка основних показників страхування автотранспорту – страхування наземного транспорту (КАСКО), страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) та страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за додатковими договорами) "Зелена картка" – наведена в таблиці 10.

Таблиця 10

Динаміка основних показників автострахування за 2013–2014 рр.

Вид страхування	Валові страхові премії		Валові страхові виплати		Рівень валових страхових виплат		Темпи приросту	
	2013	2014	2013	2014	Станом на 31.12.2013	Станом на 31.12.2014	Валові страхові премії	Валові страхові виплати
	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	%	%	2014/ 2013	
Страхування наземного транспорту (КАСКО)	3 735,2	3 410,8	1 547,5	1 689,2	41,4	49,5	-8,7	9,2
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ)	2 505,8	2 554,8	960,9	987,9	38,3	38,7	2,0	2,8
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за додатковими договорами) "Зелена картка"	428,3	594,4	100,7	196,8	23,5	33,1	38,8	95,4
Всього	6 669,3	6 560,0	2 609,1	2 873,9	39,1	43,8	-1,6	10,1

Згідно з даними таблиці 10, станом на 31.12.2014 обсяг валових страхових премій з автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») зменшився на 1,6%, обсяг валових страхових виплат збільшився на 10,1%. При цьому частка валових страхових премій та валових страхових виплат страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) в автострахуванні становила 38,9% та 34,4% (відповідно).

Надходження валових страхових премій при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) за 2014 рік зменшилося на **8,7%** у порівнянні з 2013 роком і становило **3 410,8 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-правової

відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) обсяг валових страхових премій збільшився на **2,0%** і становив **2 554,8 млн. грн.**

Обсяг валових страхових виплат при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) за 2014 рік становив **1 689,2 млн. грн.**, що на **9,2%** більше, ніж за 2013 рік; обсяг валових страхових виплат при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) становив **987,9 млн. грн.**, що на **2,8%** більше, ніж за 2013 рік.

Структура валових страхових премій та валових страхових виплат у секторі автострахування представлена на рисунках 10, 11.

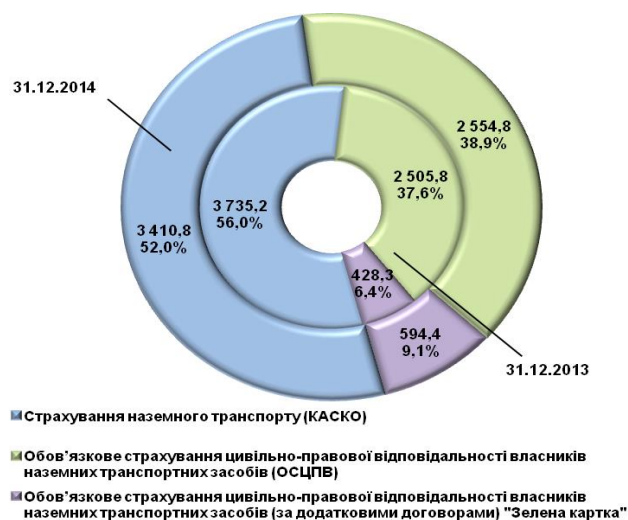

Рис. 10. Структура страхових премій у секторі автострахування станом на 31.12.2013 та 31.12.2014 (млн. грн.)

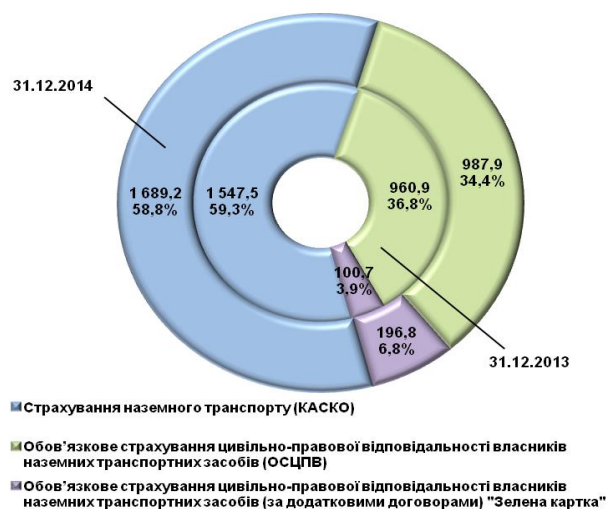

Рис. 11. Структура страхових виплат у секторі автострахування станом на 31.12.2013 та 31.12.2014 (млн. грн.)

За 2014 рік на 1 092,8 тис. одиниць (або на 12,8%) зменшилася кількість укладених договорів страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – до 7 459,4 тис. одиниць.

Рівень валових страхових виплат зі страхування наземного транспорту (КАСКО) станом на 31.12.2014 становив 49,5% (станом на 31.12.2013 – 41,4%), при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – 38,7% (станом на 31.12.2013 – 38,3%).

За підсумками 2014 року:

– при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) обсяг чистих страхових премій становив **3 059,8 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – **2 403,7 млн. грн.**;

– при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) обсяг чистих страхових виплат становив **1 617,5 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – **987,4 млн. грн.**

Страхування життя

Валові страхові платежі (премії, внески) при страхуванні життя за 2014 рік становили **2 159,8 млн. грн.**, що на **12,8%** менше, ніж за 2013 рік (за 2013 р. – 2 476,7 млн. грн.).

Структура надходжень валових страхових платежів (премій, внесків) за 2014 рік:

2 040,4 млн. грн. (або 94,5%), що надійшли від фізичних осіб;

119,4 млн. грн. (або 5,5%), що надійшли від юридичних осіб.

За 2014 рік зменшилася кількість застрахованих фізичних осіб на 0,7% або на 30 932 особи (станом на 31.12.2013 застраховано 4 649 207 фізичних осіб, станом на 31.12.2014 – 4 618 275 фізичних осіб).

Протягом 2014 року застраховано 1 285 243 фізичні особи, що на 27,5% або на 486 419 осіб менше проти відповідного періоду 2013 року (за 2013 рік застраховано 1 771 662 фізичних осіб).

Структура валових страхових премій та виплат із страхування життя зображена на рисунках 12 та 13.

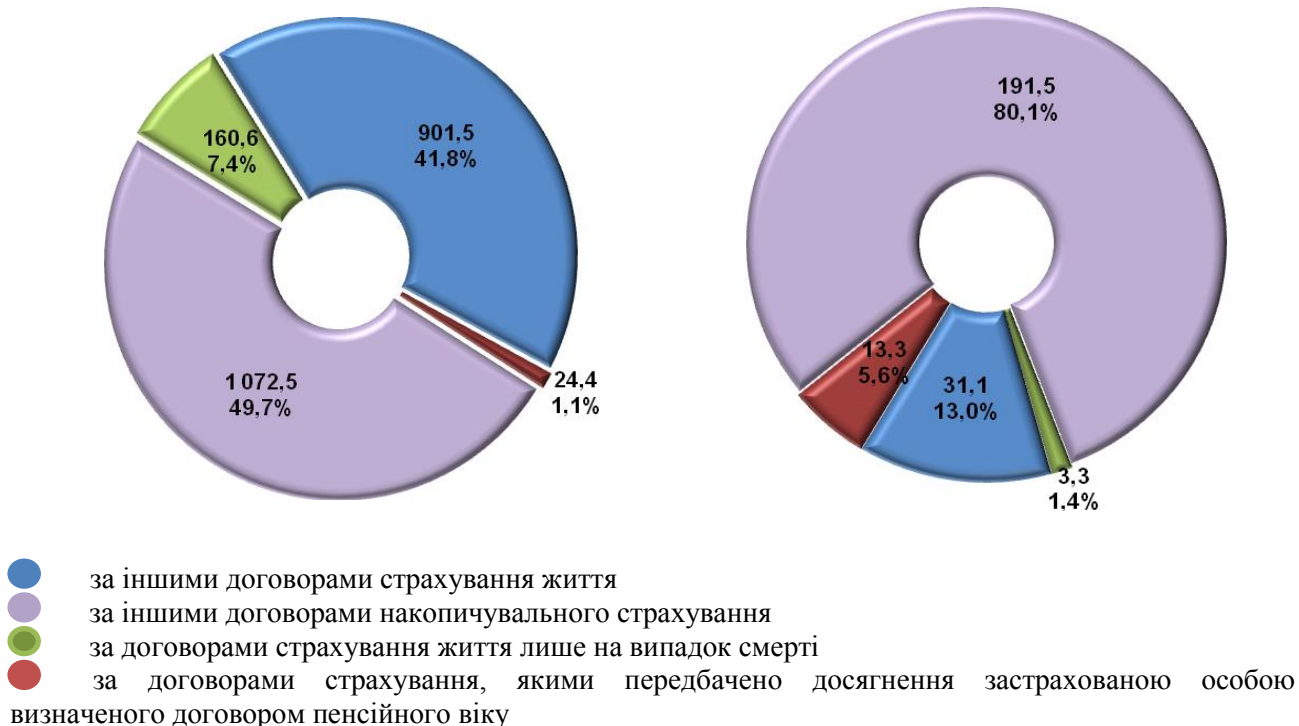

Рис 12. Структура валових страхових премій із страхування життя станом на 31.12.2014 (млн. грн.)

Діаграма не відображає даних страхування довічної пенсії, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника недержавного пенсійного фонду у обсязі 0,7 млн.грн. (0,03%)

Рис 13. Структура валових страхових виплат із страхування життя станом на 31.12.2014 (млн. грн.)

Обсяги надходжень валових страхових платежів та валових страхових виплат зі страхування життя за 2012 – 2014 рр. зображено на рис. 14.

Рис. 14. Динаміка страхових премій та страхових виплат із страхування життя за 2012 – 2014 рр. (млн. грн.)

Обсяг валових страхових виплат із страхування життя за 2014 рік становив **239,2 млн. грн.**³ (включаючи страхові виплати у вигляді анuitетів), що на 60,3% більше в порівнянні з відповідним періодом 2013 року (149,2 млн. грн.).

Зокрема збільшення страхових виплат зі страхування життя, пов'язане із збільшенням виплат по:

- іншим договорам накопичувального страхування на 84,9 млн. грн., або на 79,6% (станом на 31.12.2013 – 106,6 млн. грн., станом на 31.12.2014 – 191,5 млн. грн.);
- іншим договорам страхування життя на 5,3 млн. грн., або на 20,5% (станом на 31.12.2013 – 25,8 млн. грн., станом на 31.12.2014 – 31,1 млн. грн.).

Станом на 31.12.2014 величина зміни резервів із страхування життя становила 1 461,4 млн. грн. (таблиця 11), що на 835,2 млн. грн. більше у порівнянні з попереднім роком та на 879,8 млн. грн. більше у порівнянні з відповідним періодом 2012 року.

Основна частина величини зміни резервів зі страхування життя сформована за іншими договорами накопичувального страхування, а саме

³ Включаючи страхові виплати у вигляді анuitетів.

1 471,7 млн. грн. За іншими договорами страхування життя величина зміни резервів зі страхування життя становить -26,5 млн. грн.

Таблиця 11

Зміна резервів зі страхування життя за 2012–2014 рр.

Показники	2012	2013	2014	Темпи приросту	
	млн. грн.	млн. грн.	млн. грн.	2013/2012	2014/2013
Величина зміни резервів із страхування життя, у тому числі, яка відповідає:	581,6	626,2	1461,4	7,7	133,4
інвестиційним доходам, що застосовуються для розрахунку страхових тарифів;	89,9	106,0	153,7	17,9	45,0
індексації розмірів страхових сум та (або) страхових виплат за офіційним індексом інфляції;	39,1	44,5	-18,3	13,8	-141,1
частині інвестиційного доходу від розміщення коштів резервів із страхування життя, що залишилась після передбачених статтею 9 Закону України “Про страхування” обов’язкових відрахувань в математичні резерви та вирахувань витрат страховика на ведення справи;	118,1	163,5	283,5	38,4	73,4
загальному обсягу збільшення розмірів страхових сум та (або) страхових виплат (бонусів), які визначено за іншими фінансовими результатами діяльності згідно з договорами страхування, що передбачають участь страхувальника у інвестиційному доході страховика;	12	11,8	47,1	-1,7	299,2
величині зміни розмірів страхових сум та (або) страхових виплат за договорами страхування, грошові зобов’язання за якими визначено у вільноконвертованій валюті або розрахункових величинах.	1,1	0,5	188,6	-54,5	37620,0

Найбільший приріст резервів з страхування життя відбувся за договорами страхування життя, зобов’язання за якими визначені у вільноконвертованій валюті (у 376 рази).

За підсумками 2014 року 14 СК "Life" отримали від’ємне значення приросту резервів із страхування життя на загальну суму 55,3 млн. грн., що пов’язано з достроковим розірванням договорів страхування (за підсумками 2013 року від’ємне значення задекларували 14 СК "Life" на загальну суму 25,0 млн. грн.). Приріст резервів із страхування життя становив 1 516,7 млн. грн. Найбільший приріст страхових резервів зі страхування життя (більше 100 млн. грн.) задекларовано трьома страховими компаніями "Life" у розмірах 613,0 млн. грн., 294,7 млн. грн. та 187,7 млн. грн. (40,4%, 19,4% та 12,4% від загального приросту резервів відповідно⁴).

⁴ Від’ємні значення приросту резервів із страхування життя при розрахунку часток не використовувались.

Перестраховування

За договорами перестраховування ризиків за 2014 рік українські страховики (цеденти, перестраховувальники) сплатили часток страхових премій **9 704,2 млн. грн.** (за 2013 рік – 8 744,8 млн. грн.) (рис. 15), з яких:

- перестраховикам-нерезидентам – **1 530,5 млн. грн.**, що на 6,4% менше порівняно з 2013 роком (за 2013 рік – 1 634,4 млн. грн.);
- перестраховикам-резидентам – **8 173,7 млн. грн.**, що на 15,0% більше порівняно з відповідним показником 2013 року (за 2013 рік – 7 110,4 млн. грн.).

Загальна сума часток страхових виплат, компенсованих перестраховиками, становила **640,9 млн. грн.** (за 2013 р. – 486,7 млн. грн.), в тому числі компенсовано:

- перестраховиками-нерезидентами – **468,5 млн. грн.** (за 2013 рік – 401,5 млн. грн.);
- перестраховиками-резидентами – **172,4 млн. грн.** (за 2013 рік – 85,2 млн. грн.).

На збільшення операцій вихідного перестраховування за 2014 рік вплинуло збільшення на 15,0% перестраховування в середині країни. При цьому, на 6,4% зменшилась операції з перестраховування із страховиками-нерезидентами.

Структура вихідного перестраховування за видами страхування станом на 31.12.2014 (млн. грн.) зображена на рисунку 15.

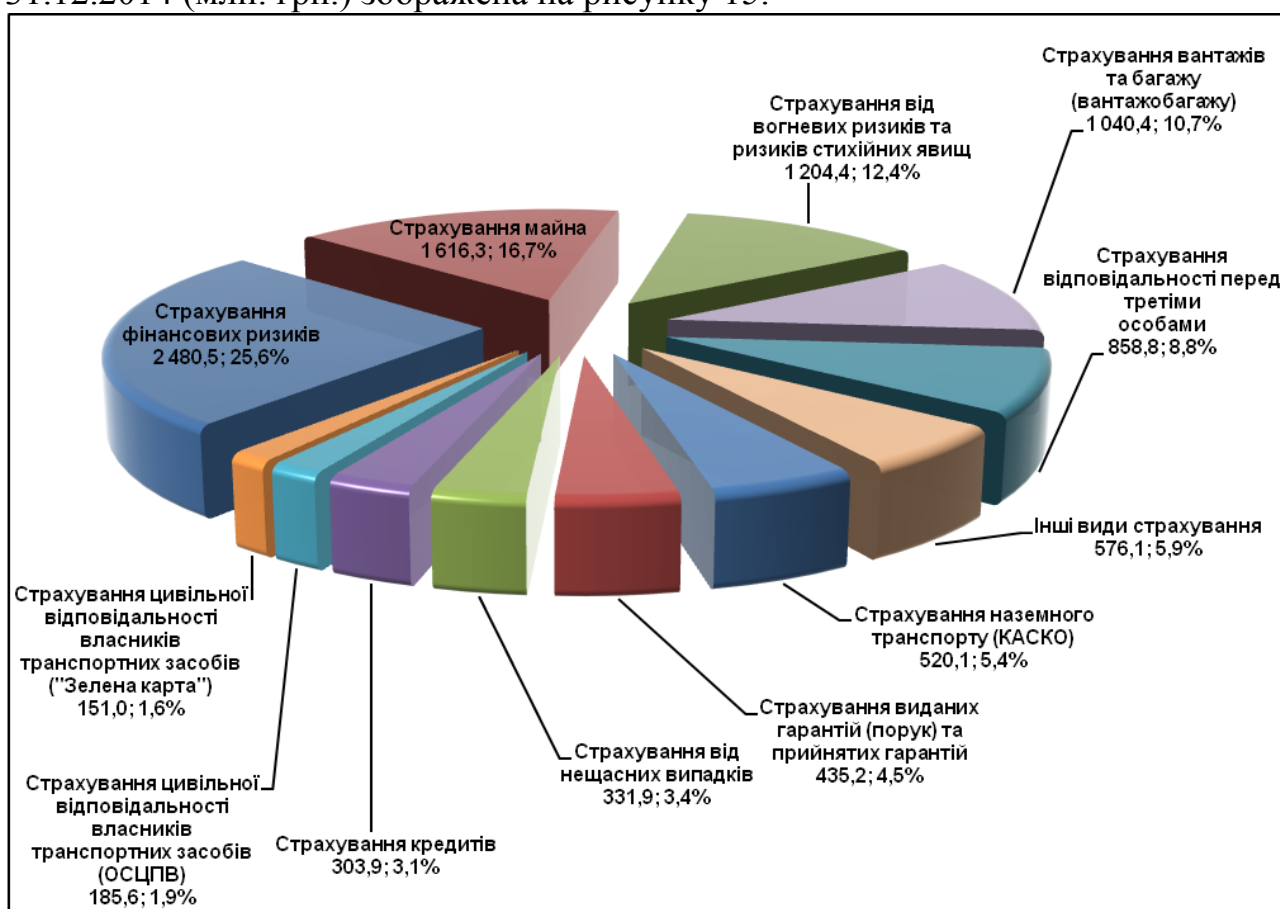

Рис. 15. Структура вихідного перестраховування за видами страхування станом на 31.12.2014 (млн. грн.)

Страхові премії сплачені на перестраховування станом на 31.12.2014 у порівнянні з відповідним періодом минулого року збільшились на 11,0% або на 959,4 млн. грн.. На збільшення вихідного перестраховування здебільшого вплинуло зростання перестраховування фінансових ризиків на 847,9 млн. грн. або на 51,9%. Крім того, ріст перестрахових премій проти аналогічного періоду 2013 року відбувся по:

- страхуванню вантажів та багажу на 63,0% – з 638,1 млн. грн. до 1 040,4 млн.грн.;
- страхуванню виданих гарантій (порук) та прийнятих гарантій на 111,9% – з 205,4 млн. грн. до 435,2 млн. грн.;
- страхуванню цивільної відповідальності власників транспортних засобів («Зелена карта») на 20,2% – з 125,6 млн. грн. до 151,0 млн. грн..

При цьому, відбулось зменшення вихідного перестраховування за такими видами страхування, як:

- страхування майна на 10,4% – з 1 804,8 млн. грн. до 1 616,3 млн. грн.;
- страхування від нещасних випадків на 30,4% – з 476,7 млн. грн. до 331,9 млн. грн.;
- страхування відповідальності перед третіми особами на 11,9% – з 974,5 млн. грн. до 858,8 млн. грн.;
- страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ на 6,0% – з 1 281,7 млн. грн. до 1 204,4 млн. грн..

У структурі вихідного перестраховування станом на 31.12.2014 найбільше сплачено часток страхових премій за такими видами страхування, як:

- страхування фінансових ризиків – 2 480,5 млн. грн. або 25,6% (станом на 31.12.2013 – 1 632,6 млн. грн. або 18,7%);
- страхування майна – 1 616,3 млн. грн. або 16,7% (станом на 31.12.2013 – 1 804,8 млн. грн. або 20,6%);
- страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ – 1 204,4 млн. грн. або 12,4% (станом на 31.12.2013 – 1 281, 7 млн. грн. або 14,7%);
- страхування вантажів та багажу – 1 040,4 млн. грн. або 10,7% (станом на 31.12.2013 – 638,1 млн. грн. або 7,3%);
- страхування відповідальності перед третіми особами – 858,8 млн. грн. або 8,8% (станом на 31.12.2013 – 974,5 млн. грн. або 11,1%).

Співвідношення вихідного перестраховування до валових страхових премій станом на 31.12.2014 становило 36,3%, що на 5,8 в.п. перевищує аналогічний показник минулого року та на 24,6 в.п. більше показника 2012 року (станом на 31.12.2013 – 30,5%, станом на 31.12.2012 – 11,7%,) (рис. 16).

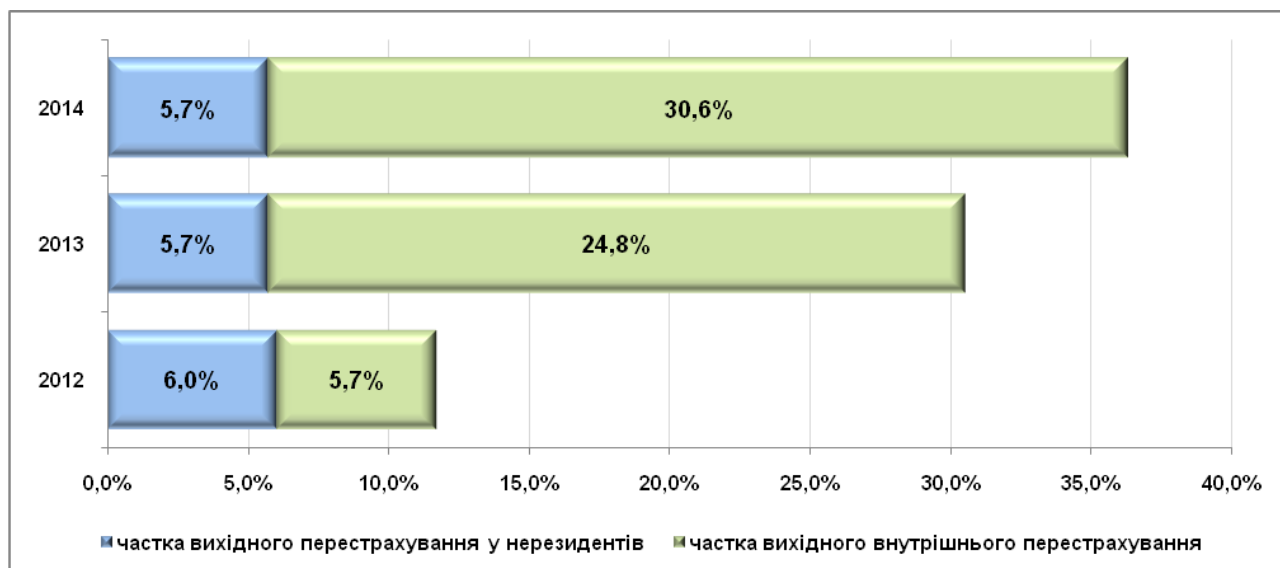

Рис. 16. Частки вихідного перестрахування у співвідношенні до валових страхових премій за 2012 – 2014 рр.

У 2014 році частка внутрішнього вихідного перестрахування зросла на 5,8 в.п. порівняно з 2013 роком та перевищила на 24,9 в.п. показник 2012 року. Частка зовнішнього вихідного перестрахування протягом 2012 – 2014 років майже не змінилась, її значення не перевищує 6%.

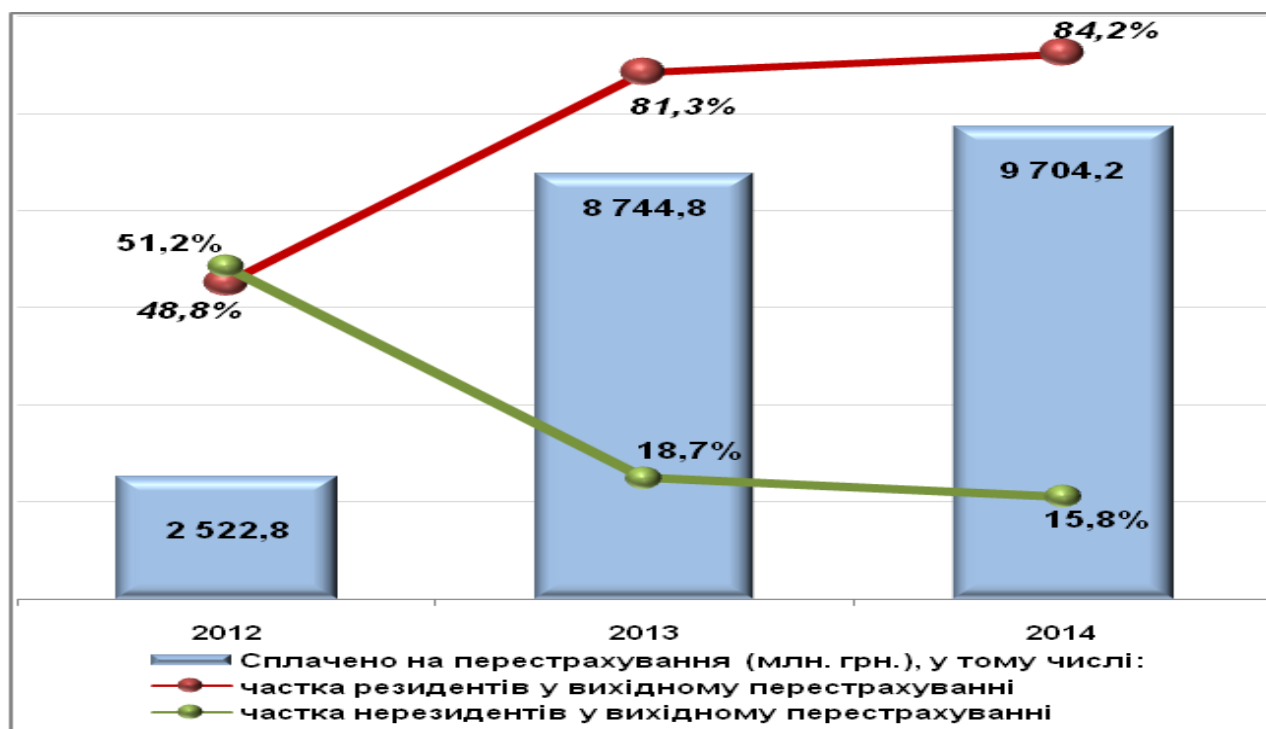

Рис. 17. Співвідношення часток резидентів та нерезидентів у вихідному перестрахуванні у 2012 - 2014 рр.

Протягом 2012 - 2014 років помітно збільшились обсяги внутрішнього перестрахування з 48,8% у 2012 році до 84,2% у 2014 році. Частка нерезидентів у вихідному перестрахуванні має тенденцію до зменшення з 51,2% у 2012 році до 15,8% у 2014 році.

На рис. 18 представлено структуру перестраховування ризиків у нерезидентів за 2014 рік.

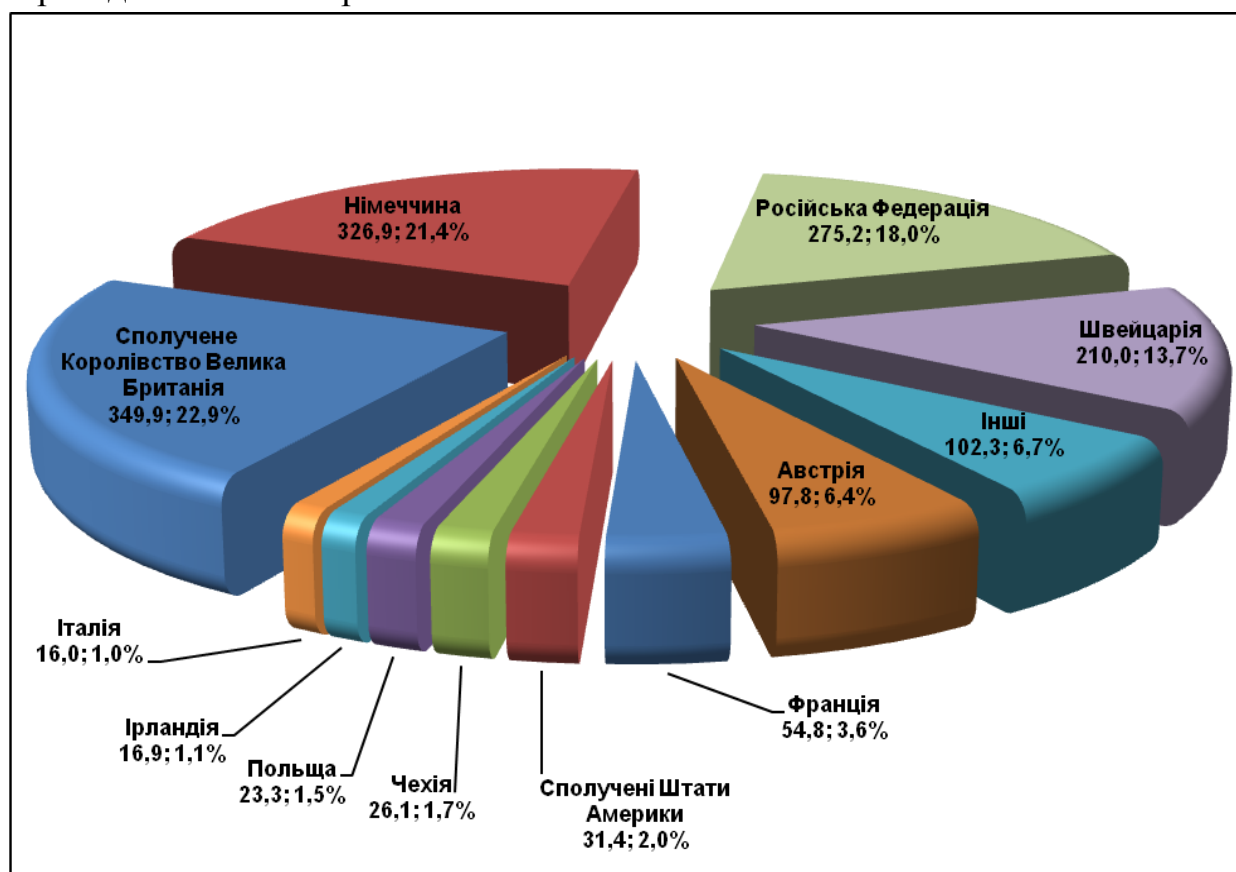

Рис. 18. Частка страхових платежів, яка належить перестраховику-нерезиденту, станом на 31.12.2014 (млн. грн.)

Зменшення обсягу вихідного зовнішнього перестраховування, пов'язане в першу чергу зі зменшенням обсягів операцій перестраховування з Російською Федерацією (частка зменшилась на 20,7 в.п.). Структура вихідного перестраховування за 2014 рік зазнала змін на користь таких країн, як Сполучене Королівство Велика Британія (на 8,3 в.п.), Німеччина (на 6,0 в.п.), Швейцарія (на 2,6 в.п.).

Структура перестраховування ризиків у нерезидентів станом на 31.12.2014 має такий вигляд:

- Сполучене Королівство Велика Британія, займає 22,9% в загальній сумі перестраховування проти 14,6% станом на 31.12.2013. Обсяг перестраховування зріс на 111,5 млн. грн. або на 46,8% (станом на 31.12.2013 – 238,4 млн. грн., станом на 31.12.2014 – 349,9 млн. грн.);
- Німеччина, займає 21,4% в загальній сумі перестраховування проти 15,4% станом на 31.12.2013. Обсяг перестраховування зріс на 75,9 млн. грн. або на 30,2% (станом на 31.12.2013 – 251,0 млн. грн., станом на 31.12.2014 – 326,9 млн. грн.);
- Російська Федерація, займає 18,0% в загальній сумі перестраховування проти 38,7% станом на 31.12.2013. Обсяг перестраховування зменшився

на 356,8 млн. грн. або на 56,5% (станом на 31.12.2013 – 632,1 млн. грн., станом на 31.12.2014 – 275,2 млн. грн.);

- Швейцарія, займає 13,7% в загальній сумі перестраховування проти 11,1% станом на 31.12.2013. Обсяг перестраховування зріс на 27,6 млн. грн. або на 15,1% (станом на 31.12.2013 – 182,4 млн. грн., станом на 31.12.2014 – 210,0 млн. грн.).

Активи страховиків та сформовані страхові резерви

Динаміка активів та обсягів страхових резервів страховиків за 2012 – 2014 рр. зображена на рис. 19.

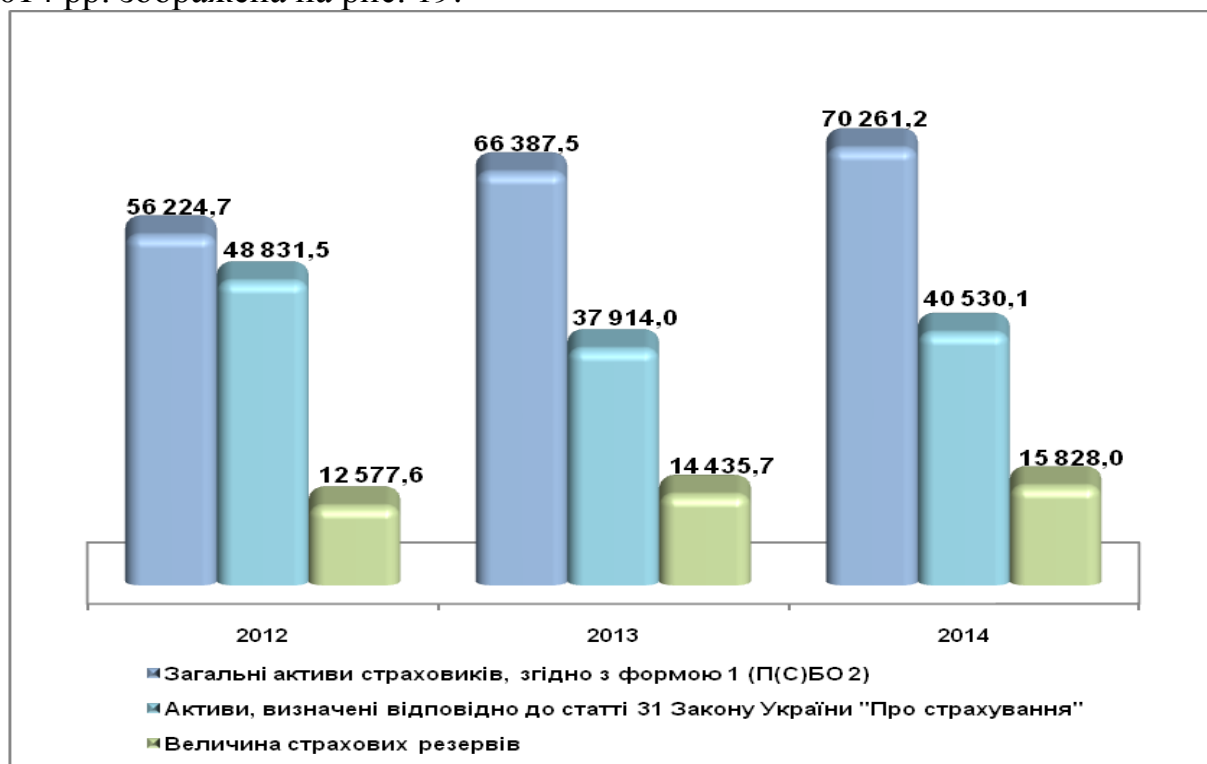

Рис. 19. Динаміка активів та обсягів страхових резервів страховиків за 2012 – 2013 рр. (млн. грн.)

Станом на 31.12.2014 обсяг загальних активів страховиків становив 70 261,2 млн. грн., що на 5,8% більше в порівнянні з відповідним показником станом на 31.12.2013 (обсяг загальних активів станом на 31.12.2013 становив 66 387,5 млн.грн).

Величина активів, визначених відповідно до статті 31 Закону України «Про страхування», збільшилась в порівнянні з кінцем 2013 року на 2 616,1 млн. грн. або на 6,9% та склали 57,7% загальних активів страховиків (станом на 31.12.2013 активи, визначені по статті 31 Закону України «Про страхування» становили 37 914,0 млн. грн., станом на 31.12.2014 – 40 530,1 млн. грн.).

Структура активів страхових компаній, визначених відповідно до статті 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів (таблиця 12) станом на 31.12.2014 у порівнянні з інформацією станом на 31.12.2013, мала такі зміни:

- на 174,8 млн. грн. (або на 1,0%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення акціями, і склав 18 009,1 млн. грн. (або 44,4% від загального обсягу активів проти 47,0% станом на 31.12.2013);
- на 264,6 млн. грн. (або на 2,8%) зменшився обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладками (депозитами), і становив 9 031,8 млн. грн. (або 22,3% від загального обсягу активів проти 24,5% станом на 31.12.2013). При цьому, обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладками (депозитами) в іноземній валюті збільшився на 571,9 млн. грн. (або на 47,8%) і становить 1 768,7 млн. грн. проти 1 196,8 млн. грн. станом на 31.12.2013;
- на 828,9 млн. грн. (або на 27,3%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення правами вимог до перестраховиків, і становив 3 867,4 млн. грн. (або 9,5% від загального обсягу активів проти 8,0% станом на 31.12.2013);
- на 1 034,6 млн. грн. (або на 43,9%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення цінними паперами, що емітуються державою, і склав 3 390,0 млн. грн. (або 8,4% від загального обсягу активів проти 6,2% станом на 31.12.2013);
- на 605,0 млн. грн. (або на 27,7%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення грошовими коштами на поточних рахунках, і становив 2 789,7 млн. грн. (або 6,9% від загального обсягу активів проти 5,8% станом на 31.12.2013).

Розміщення страхових резервів здійснюється згідно зі статтею 31 Закону України «Про страхування», де визначено перелік активів за відповідними категоріями.

Станом на 31.12.2014 обсяг активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів⁵, становив **40 530,1 млн. грн.** (на 2 616,1 млн. грн. більше, ніж на відповідну дату 2013 року), які в розмірі **15 828,0 млн. грн.** використано з метою представлення коштів страхових резервів.

У структурі активів, якими представлені **технічні резерви та резерви зі страхування життя** (таблиця 13), станом на 31.12.2014 у порівнянні з інформацією станом на 31.12.2013 відбулися такі зміни:

- на 70,6 млн. грн. (або на 1,2%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладками (депозитами), і становив 6 163,2 млн. грн. (або 38,4% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя);

⁵ - відповідно до статті 31 Закону України «Про страхування».

- на 738,5 млн. грн. (або на 33,4%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення цінними паперами, що емітуються державою, і становив 2 951,6 млн. грн. (або 18,4% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя);
- на 196,7 млн. грн. (або на 8,5%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення правами вимог до перестраховиків, і становив 2 499,6 млн. грн. (або 15,6% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя);
- на 159,2 млн. грн. (або на 10,2%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення грошовими коштами на поточних рахунках, і становив 1 726,2 млн. грн. (або 10,7% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя);
- на 200,2 млн. грн. (або на 12,4%) зменшився обсяг активів, дозволених для представлення акціями, і становив 1 417,9 млн. грн. (або 8,8% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя).

На рис. 20 відображена структура активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів (ст. 31 Закону України «Про страхування»).

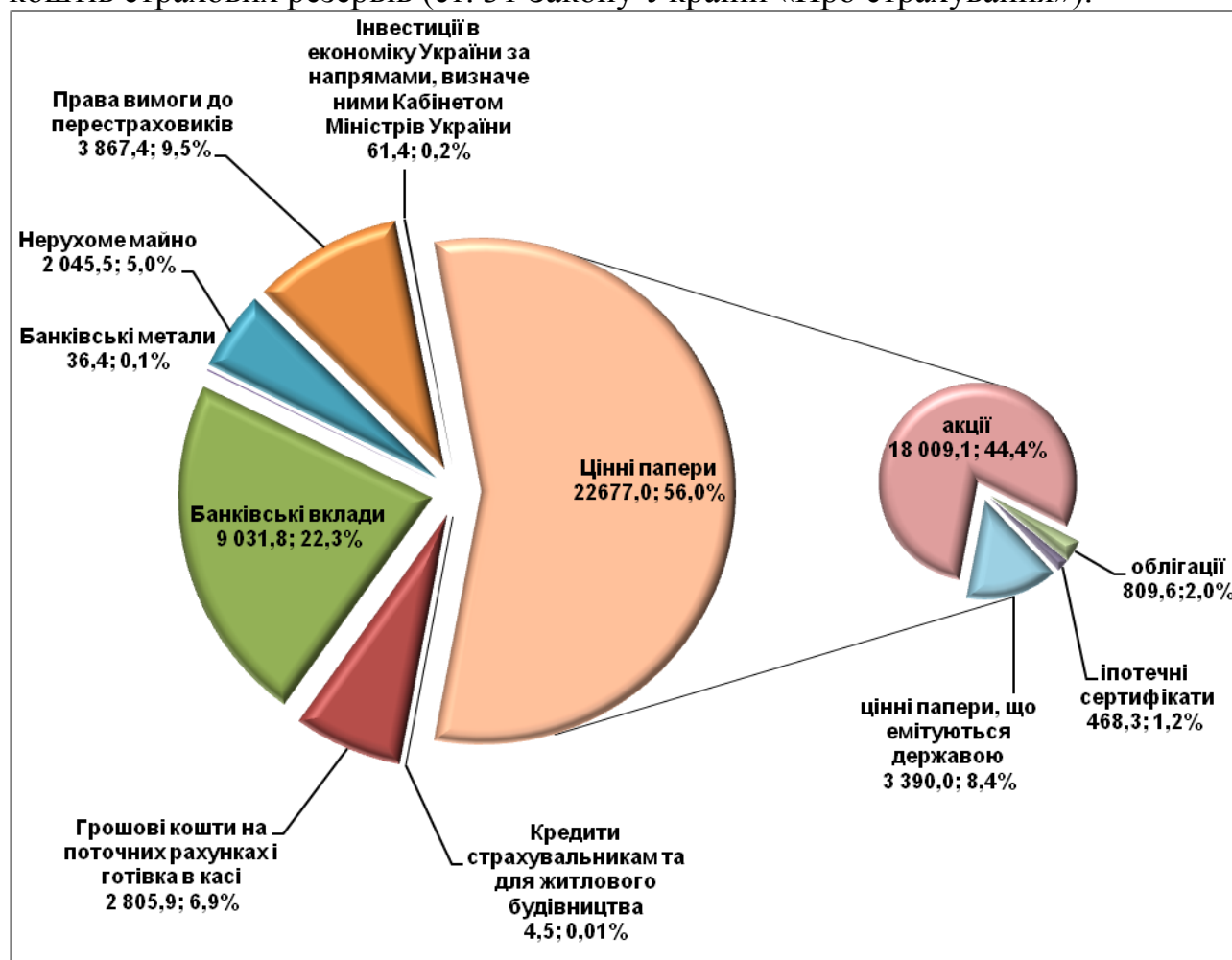

Рис. 20. Структура активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів (ст. 31 Закону України «Про страхування»), станом на 31.12.2014 (млн. грн.)

Розподіл резервів на категорії «технічні резерви» та «резерви зі страхування життя» станом на 31.12.2014 змінився на користь резервів зі страхування життя порівняно з 31.12.2013 (з 26,6% станом на 31.12.2013 до 33,5% станом на 31.12.2014).

На рис. 21 зображено розміщення коштів технічних резервів та резервів зі страхування життя станом на 31.12.2014.

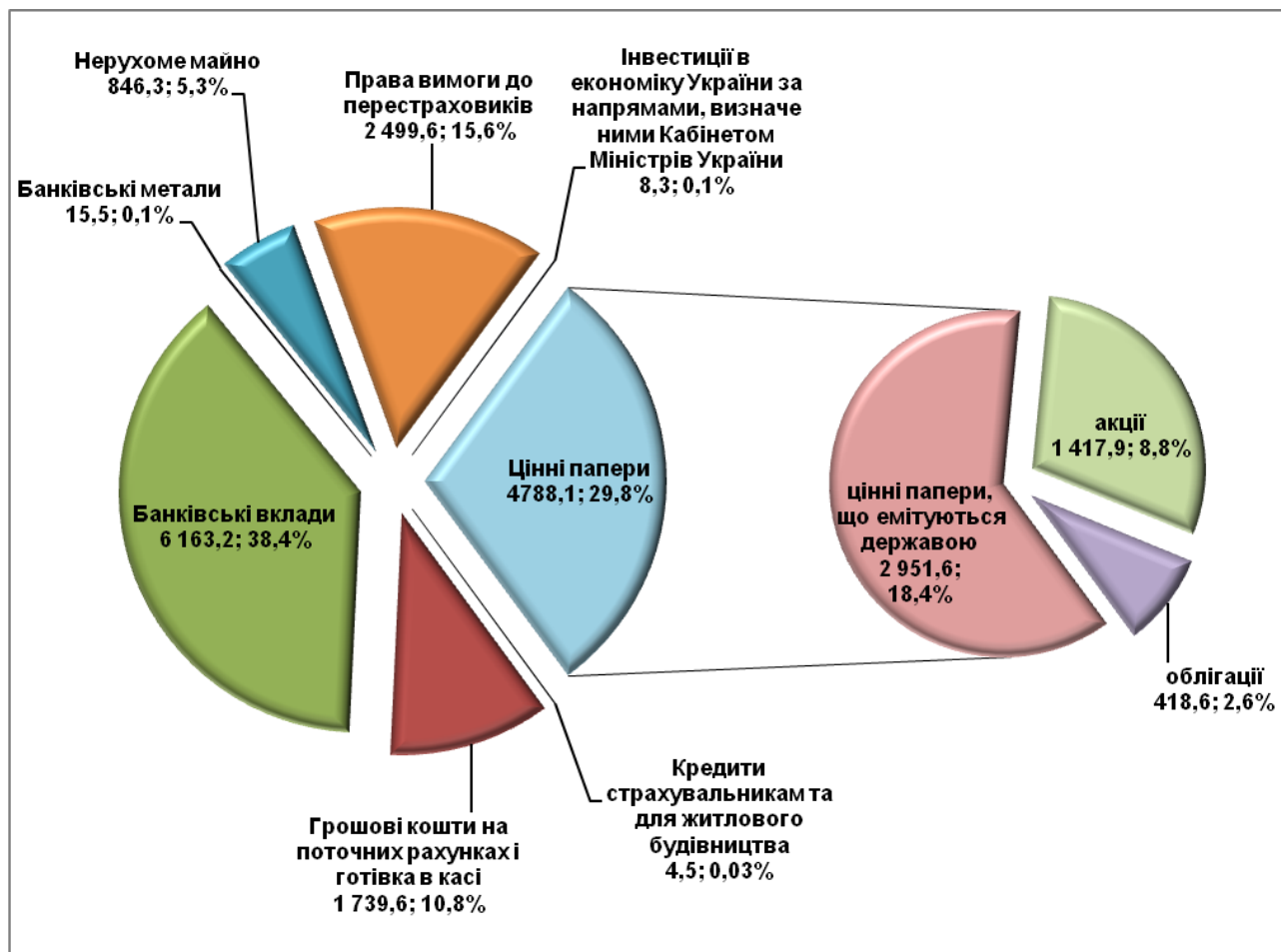

Рис. 21. Розміщення коштів технічних резервів та резервів зі страхування життя станом на 31.12.2014 (млн. грн.)

У структурі активів, якими представлені **технічні резерви** (таблиця 14), станом на 31.12.2014 у порівнянні з інформацією станом на 31.12.2013 відбулися такі зміни:

- на 647,9 млн. грн. (або на 13,8%) зменшився обсяг коштів у банківських вкладах (депозитах) і становив 4 042,3 млн. грн. (або 37,6% від обсягу активів, якими представлені технічні резерви). При цьому, обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладами (депозитами) в іноземній валюті збільшився на 233,3 млн. грн. (або на 53,3%) і становить 670,1 млн. грн. проти 437,0 млн. грн. станом на 31.12.2013;
- на 149,3 млн. грн. (або на 6,7%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення правами вимог до перестраховиків, і становив

2 366,2 млн. грн. (або 22,0% від обсягу активів, якими представлені технічні резерви);

- на 23,2 млн. грн. (або на 1,7%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення грошовими коштами на поточних рахунках, і становив 1 427,7 млн. грн. (або 13,3% від обсягу активів, якими представлені технічні резерви). При цьому, обсяг активів, дозволених для представлення грошовими коштами на поточних рахунках в іноземній валюті збільшився на 221,3 млн. грн. (або на 381,6%) і становить 279,3 млн. грн. проти 58,0 млн. грн. станом на 31.12.2013;
- на 78,8 млн. грн. (або на 5,8%) зменшився обсяг коштів, дозволених для представлення акціями, і становив 1 271,0 млн. грн. (або 11,8% від обсягу активів, якими представлені технічні резерви).

У структурі активів, якими представлені **резерви зі страхування життя** (таблиця 15), станом на 31.12.2014 у порівнянні з інформацією станом на 31.12.2013 відбулися такі зміни:

- на 523,7 млн. грн. (або на 31,2%) збільшився обсяг коштів, вкладених у цінні папери, що емітуються державою, і становив 2 204,4 млн. грн. (або 41,5% від обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя);
- на 718,5 млн. грн. (або на 51,2%) збільшився обсяг коштів у банківських вкладах (депозитах) і становив 2 120,9 млн. грн. (або 40,0% від обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя);
- на 135,9 млн. грн. (або на 83,6%) збільшився обсяг грошових коштів на поточних рахунках, і становив 298,5 млн. грн. (або 5,6% від обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя);
- на 135,8 млн. грн. (або на 87,2%) збільшився обсяг коштів, вкладених в облігації, і становив 291,6 млн. грн. (або 5,5% від обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя).

Активи страхових компаній

Структура активів	Активи страховиків			
	млн. грн.		%	
	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014
Загальні активи по балансу	66 387,5	70 261,2	X	X
Категорія активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів				
Активи, визначені ст.31 Закону України «Про страхування», у тому числі:	37 914,0	40 530,1	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	2 184,7	2 789,7	5,8%	6,9%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	159,8	733,2	0,4%	1,8%
2) банківські вклади (депозити)	9 296,4	9 031,8	24,5%	22,3%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	1 196,8	1 768,7	3,2%	4,4%
3) банківські метали	25,2	36,4	0,1%	0,1%
4) нерухоме майно	1 965,3	2 045,5	5,2%	5,0%
5) акції	17 834,3	18 009,1	47,0%	44,4%
6) облігації	755,6	809,6	2,0%	2,0%
7) іпотечні сертифікати	388,8	468,3	1,0%	1,2%
8) цінні папери, що емітуються державою	2 355,4	3 390,0	6,2%	8,4%
9) права вимоги до перестраховиків	3 038,5	3 867,4	8,0%	9,5%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	1 471,9	1 910,7	3,9%	4,7%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України *	52,1	61,4	0,1%	0,2%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	49,1	59,3	0,1%	0,1%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	0,3	2,2	0,0%	0,0%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	2,7	0,0	0,01%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	4,6	4,6	0,01%	0,01%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,1	0,0%	0,0002%
13) готівка в касі	13,1	16,2	0,03%	0,04%

* - Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1211 «Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів».

Розміщення коштів технічних резервів та резервів зі страхування життя

Структура активів	Страхові резерви			
	млн грн.		%	
	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014
Сформовані страхові резерви	14 435,7	15 828,0	X	X
<i>Категорії активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя, у тому числі:	15 022,2	16 065,2	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	1 567,0	1 726,2	10,4%	10,7%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	103,7	449,6	0,7%	2,8%
2) банківські вклади (депозити)	6 092,6	6 163,2	40,6%	38,4%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	803,5	1 396,5	5,3%	8,7%
3) банківські метали	15,5	15,5	0,1%	0,1%
4) нерухоме майно	810,8	846,3	5,4%	5,3%
5) акції	1 618,1	1 417,9	10,8%	8,8%
6) облігації	358,4	418,6	2,4%	2,6%
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	2 213,1	2 951,6	14,7%	18,4%
9) права вимоги до перестраховиків	2 302,9	2 499,6	15,3%	15,6%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	1 214,0	1 691,2	8,1%	10,5%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	28,2	8,3	0,2%	0,05%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	25,8	7,7	0,2%	0,05%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	0,3	0,6	0,002%	0,004%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	2,2	0,0	0,01%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	4,6	4,5	0,03%	0,03%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,0	0,005	0,0%	0,0%
13) готівка в касі	11,0	13,4	0,1%	0,1%

Розміщення коштів технічних резервів страхових компаній

Структура активів	Технічні резерви			
	млн грн.		%	
	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014
Сформовані страхові резерви	14 435,7	15 828,0	100,0%	100,0%
- у тому числі технічні резерви	10 589,9	10 522,0	73,4%	66,5
<i>Категорії активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені технічні резерви, у тому числі:	11 101,8	10 757,0	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	1 404,5	1 427,7	12,7%	13,3%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	58,0	279,3	0,5%	2,6%
2) банківські вклади (депозити)	4 690,2	4 042,3	42,2%	37,6%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	437,0	670,1	3,9%	6,2%
3) банківські метали	2,4	2,7	0,0%	0,03%
4) нерухоме майно	673,9	759,0	6,1%	7,1%
5) акції	1 349,8	1 271,0	12,2%	11,8%
6) облігації	202,5	127,0	1,8%	1,2%
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	532,3	747,2	4,8%	6,9%
9) права вимоги до перестраховиків	2 216,9	2 366,2	20,0%	22,0%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	1 128,0	1 557,8	10,2%	14,5%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	18,4	0,6	0,2%	0,006%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	18,4	0,3	0,2%	0,003%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	0,0	0,3	0,0%	0,003%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,0	0,0	0,0%	0,0%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,0	0,0	0,0%	0,0%
13) готівка в касі	10,9	13,3	0,1%	0,1%

Розміщення коштів резервів зі страхування життя

Структура активів	Резерви зі страхування життя			
	млн грн.		%	
	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2014
Сформовані страхові резерви	14 435,7	15 828,0	100,0%	100,0%
- у тому числі резерви зі страхування життя	3 845,8	5 306,0	26,6%	33,5
<i>Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені резерви зі страхування життя, у тому числі:	3 920,3	5 308,2	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	162,6	298,5	4,1%	5,6%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	45,7	170,3	1,2%	3,2%
2) банківські вклади (депозити)	1 402,4	2 120,9	35,8%	40,0%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	366,4	726,4	9,3%	13,7%
3) банківські метали	13,1	12,8	0,3%	0,2%
4) нерухоме майно	136,9	87,3	3,5%	1,6%
5) акції	268,3	146,9	6,8%	2,8%
6) облігації	155,8	291,6	4,0%	5,5%
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	1 680,7	2 204,4	42,9%	41,5%
9) права вимоги до перестраховиків	86,0	133,4	2,2%	2,5%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	86,0	133,4	2,2%	2,5%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	9,8	7,7	0,3%	0,1%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	7,4	7,4	0,2%	0,1%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	0,3	0,3	0,01%	0,006%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	2,2	0,0	0,1%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	4,6	4,5	0,1%	0,1%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,0	0,05	0,0%	0,001%
13) готівка в касі	0,1	0,1	0,002%	0,002%